

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14047,Ogolnopolski-Komitec-Oporu-Rolnikow-na-Podkarpaciu.html>
19.05.2024, 16:59

Ogólnopolski Komitet Oporu Rolników na Podkarpaciu

Ogólnopolski Komitet Oporu Rolników na Podkarpaciu, pierwsze struktury OKOR na Podkarpaciu powstały w XI 1982 w woj. rzeszowskim. Organizowaniem siatki regionalnej w środowisku wiejskim zajmowali się m.in. Józef Baran i Wieńczysław Nowacki, który miał koordynować pracę na całym Podkarpaciu. Wkrótce do grona organizatorów, działaczy i współpracowników dołączyli Janusz Szkutnik, Janusz Kopera, Stefan Wójcik, Antoni Bartyński, Ludwik Pełka, Kazimierz Chorzępa, Henryk Cząstka i inni. Podczas działalności Rzeszowskiego Komitetu Oporu Rolników wydano kilka oświadczeń, jednodniówkę „Wieś Rzeszowska” z 1983 i kilka numerów „Wsi Polskiej” w 1985, redagowanej K. Chorzępą i W. Nowackiego, jednak nie wydawano własnego, odrębnego pisma. Przenośne drukarnie funkcjonowały m.in. w Rzeszowie, Sokołowie i Babicy. Liczba członków RKOR wynosiła ok. 30, przy czym część z nich zaangażowana była jednocześnie w działalność innych organizacji podziemnych. W woj. przemyskim pierwsze struktury OKOR powstały w drugiej poł. 1983 i miały ścisły związek z Duszpasterstwem Rolników w Krasieczynie i RKOR. Tworzyli je: Józef Olszański, którego działalność obejmowała tereny na wschodnim brzegu Sanu, Tadeusz Sopol, koordynujący pracę na zachodnim brzegu Sanu i Marek Kuchciński, utrzymujący kontakty z działaczami opozycji rolniczej w innych regionach Polski, środowiskami robotniczymi i tzw. kultury niezależnej. Działalność przemyskiego OKOR koncentrowała się przede wszystkim na druku i kolportażu ulotek oraz pism podziemnych, organizowano też pielgrzymki do Częstochowy. Przed wyborami do Sejmu czy Rad Narodowych do standardowych działań sabotażowych i informacyjnych dochodziło malowanie haseł na murach i przystankach autobusowych (1984). Lokalnym pismem związanym z przemyskim OKOR

była „Busola”, drukowana początkowo w Przemyślu, a potem w Orłach i Bolestraszcach. Koordynacją druku „Busoli” zajmował się Zygmunt Majgier. W działalność OKOR na Przedgórzu Bieszczadzkiem i w Bieszczadach zaangażowało się kilka osób pod kierunkiem Jana Mantojfla. Struktury OKOR zorganizowano także w woj. tarnobrzeskim, gdzie pracę koordynował Henryk Suchora. W I 1985 ukazało się pierwsze Oświadczenie Regionalnego OKOR „S” Polski Południowej. Było ono efektem rozmów, które odbyły się pod koniec 1984 w Przemyślu. W spotkaniu uczestniczyli: J. Szkutnik, A. Bartyński, J. Olszański i W. Nowacki. Dyskutowano wówczas nad zasadami współpracy pomiędzy poszczególnymi regionami i nad ideą stworzenia ośrodka OKOR dla Polski południowo-wschodniej. W Oświadczeniu zaapelowano do sygnatariuszy porozumień rzeszowsko-ustrzyckich o podjęcie działań zmierzających do ustalenia stopnia realizacji tych porozumień.. W 1986 w kraju rozpoczął się proces integracji środowisk wiejskich. 21 XI 1986 w Warszawie na spotkaniu działaczy opozycji rolniczej podjęto decyzję o powołaniu jawnej Tymczasowej Krajowej Rady Rolników „S” i Konwentu Seniorów Ruchu Ludowego „S”. Celem Rady było stworzenie jednej, jawnej reprezentacji zawodowej rolników indywidualnych. 29 III 1987 Rada rozszerzyła swój skład o Gabriela Janowskiego i Józefa Ślisza, który został przewodniczącym na miejsce J. Teligi po rezygnacji tego ostatniego z pełnionej funkcji. W tym czasie podjęto również decyzję o ujawnieniu struktur regionalnych od I 1988, podczas gdy OKOR miał nadal pozostać w konspiracji, prowadząc działalność wydawniczą i kolportażową. Drogi działaczy niezależnego ruchu ludowego od tego momentu zaczęły się wyraźnie rozchodzić. OKOR dążył do utworzenia politycznej reprezentacji wsi o charakterze partyjnym, natomiast Rada zajęła się organizacją na wsi ruchu związkowego. 10 V 1987 odbyło się spotkanie Konwentu Seniorów Ruchu Ludowego, z udziałem m.in. Michała Bartoszcze, Adama Bienia, Anny Chorążyny, S. Janisza, J. Teligi i członków OKOR. W wyniku wspólnej narady wydano oświadczenie "Jaka Polska być powinna". 11 X 1987 w Domu Kultury w Słocinie doszło do spotkania m.in. W. Nowackiego, J. Szkutnika, K. Chorzępy oraz działaczy z Tarnowa i Krosna, podczas którego zdecydowano o rozbudowie struktur OKOR

jako organizacji bardziej radykalnej i antykomunistycznej, będącej alternatywą i opozycją wobec działań podejmowanych przez J. Ślisza. W dn. 14-15 XI 1987 w Słocinie podczas spotkania działaczy z różnych regionów dyskutowano nad organizacją działalności opozycyjnej. Powstała koncepcja utworzenia zarządu krajowego, do którego wchodziłoby po jednym przedstawicielu z każdego województwa. Efektem było powołanie Niezależnego Ruchu Ludowego i przyjęcie dokumentów programowych: "Deklaracji Konwentu Seniorów", rzeszowskiego "Programu Ruchu Chłopskiego" oraz "Programu OKOR". 20 i 23 II 1988 w Słocinie i Krasiczynie odbyły się spotkania działaczki SL na emigracji Anny Chorążyny z przedstawicielami środowisk rolniczych. Rozmawiano na temat tworzenia uniwersytetów ludowych i kolportażu prasy, opracowano też petycję do Sejmu PRL w sprawie uwolnienia więźniów politycznych. 20 II 1988 podczas uroczystości rocznicowych podpisania porozumień rzeszowsko-ustrzyckich doszło do spotkania ok. 110 działaczy opozycji rolniczej w Rzeszowie-Drabiniance, gdzie omawiano projekt ordynacji wyborczej do Rad Narodowych, sprawozdanie z działań Komisji ds. Realizacji Porozumień, sprawy rent i emerytur oraz ubezpieczeń rolniczych. Mszę św. w kościele na Drabiniance odprawił bp I. Tokarczuk. Uroczystości zakończono podpisaniem petycji do Sejmu o uwolnienie działaczy Solidarności Walczącej. Zgodnie z podjętymi wcześniej decyzjami, w V 1988 przystąpiono do organizowania jawnych Wojewódzkich Rad Rolników „S”. W VIII 1988 ogłoszono deklarację ideowo-programową NRL, jednak tworzenie ruchu politycznego nie znalazło większego poparcia wśród środowisk chłopskich w Polsce południowo-wschodniej. Aktywność RKOR znajduje słabe potwierdzenie w aktach operacyjnych SB. SOR o krypt. KORA, dot. rzeszowskiego komitetu założono dopiero 29 X 1987, a zakończono 3 III 1989 z powodu "braku członków, programu i merytorycznej działalności". Działalność OKOR została zawieszona w VI 1989 po wznowieniu legalnej działalności NSZZ RI „S”.

Małgorzata Gliwa

[Region Rzeszów, Rzeszów](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)